

PYÖRÄILYN YTIMESSÄ

Kilpapyöräily on eittämättä yksi kovimmista urheilulajeista, jolla ihminen on keksinyt ryhtyä kurittamaan itseään. Eikä kyse ole pelkästään siitä ilmeisestä fyysisestä rasituksesta, johon ajajat jokaisessa kisassa joutuvat. Väistämättömänä kumppanina on myös sietämätön psyykinen paine, jonka epäinhimilliset olosuhteet, jatkuvat vaaratilanteet ja tungoksessa ajaminen aiheuttavat. Pyöräilyssä on venyttävä äärimmilleen sekä fyysisesti että henkisesti.

Erinomainen kuvaus kilpapyöräilyn raadollisuudesta löytyy Tyler Hamiltonin tuoreesta kirjasta *The Secret Race (Voittoja ja valheita, Otava 2013)*. Vaikka kirjan keskeisenä teemana on Hamiltonin ammattilaispyöräilyssä kohtaama järjestelmällinen doping, ehkä vieläkin oleellisemmin kirja on kuvaus siitä, kuinka typeryttävän kovasta urheilulajista on kysymys. Lajia luonnehditaan kirjassa osuvasti: ”Jos haluaa tuntea, millaista on olla kilpapyöräilijä, pitää riisuutua alusvaatteisilleen, ajaa autoa 65 kilometrin tuntivauhdilla ja hypätä ikkunasta kasaan rosoista metallia.”

Tour de Helsinki on kaukana siitä maailmasta, josta Hamilton kirjassaan kirjoittaa. Silti kirjasta löytyy helposti yhtymäkohtia myös omaan tapahtumaamme.

Tour de Helsinki on vuodesta toiseen kerännyt laajasti huomiota. Eikä pelkästään pyöräilypiireissä, vaan urheilumaailmassa ja mediassa yleisemminkin. Osallistujilta viesti on ollut kiittävää ja kannustavaa. Kasvavat osallistujamäärät puhuvat myös omaa kieltään.

Yksi negatiivinen asia nousee kuitenkin usein esille: tapahtumassa sattuneet kaatumiset ja kolarit. Suoraa osallistujapalautetta tästä asiasta tulee tuskin lainkaan. Eikä tämä ole asia, joka erityisesti tulisi esille järjestelyissä mukana olevilta tahoilta tai viranomaisilta. Sen sijaan kaatumiset ja kolarit tulevat esille yksityisissä keskus-



Kuva: Riikka Soitinaho.

Tuomas Pernu

Tour de Helsinki -tapahtuman johtaja
Velocitor Oy:n toimitusjohtaja

teluissa, monesti vihjaillen ja rivien välistä. Erilaiset nettimediat ovat tietysti otollista maaperää tällaisen asian puimiseksi. Kiinnostus asiaa kohtaan on inhimillistä.

Miten järjestäjän olisi tähän reagoitava? Kaatumisia ja kolareita tapahtuu. Loukkaantumiset ovat aina valitettavia eivätkä tietenkään millään tavalla toivottavia. On pyrittävä siihen, että niitä on mahdollisimman vähän. Tämä on itsestään selvää.

Konkreettiset toimenpiteet ovat jo eri asia. Kaikkien tapaturmien poistaminen on mahdotonta. Olisikin osattava paikallistaa sellaiset tapaturmat, jotka ovat ”turhia” ja estettävissä. Tämä ei ole helppo tehtävä.



Sulavaa ryhmäajoa Tour de Helsingissä vuonna 2010. Kuva: Kim Öhman.

Ensiksi on tunnustettava lähtökohdat: vaikka olisi kuinka näppärä tai kokenut, polkupyörä on kiikkerä liikuntaväline. Jokaisessa ammattilaiskisassa kolaroidaan, usein varsin näyttävästi. Ja nämä ovat pyöräilyn huippuosaajia.

Voisi todeta tyyliä: jos harrastaa pyöräilyä, harrastaa myös pyörällä kaatumista. Itse olen kaatunut pyörällä lukuisia kertoja. Kynsi on repeytynyt irti, naamasta on

valunut sankokaupalla verta. Ilkeää. Kerran törmäsin hevosen pakaraan ja tein usean metrin näyttävän ilmalennon. Ainakin ker- ran olen ollut sairaalassa parsittavana.

Team Velocitorin, Tour de Helsinki -tapahtuman edustusjoukkueen, kenkiä, vaatteita ja kypäriä on mennyt kisoissa säpäleiksi. Roope Nurmi kantaa edelleen kehossaan metallilevyä viimevuotisesta luunmurtumasta. Silti, tai juuri sen takia, uutta kautta kohti käydään kenties innokkaammin kuin koskaan.

Ei kaatumisista ja kolareista tietenkään nautita. Jokainen tapaturma on edelleen yhtä epätoivottu, ja aiheuttaa aina mielihapaa ja tuotumusta. Mutta riskit on tiedostettu ja tunnustettu.

Kun tämä aihe nousee Tour de Helsingin yhteydessä niin usein esille, niin ehkä tapahtumassa on vielä jotakin erityisen riskialtista? Ainakaan lukujen valossa näin ei näytä olevan.

Vuonna 2012 Tour de Helsingin lähtöviivan yli 2291 pyöräilijää. Maaliin näistä kirjattiin saapuneeksi 2221, 97 % matkaan lähteneistä. Reitin varrelle jäi siis tasan

seitsemänkymmentä osallistujaa – ja tämä luku pitää sisällään kaikki keskeyttäneet. Kaikki seitsemänkymmentä eivät siis suinkaan päätyneet lasarettiin, vaan joukossa ovat mukana myös kaikki uupumuksen ja välinerikkojen takia keskeyttäneet.

Mutta voimme olla vielä tarkempia.

Vuonna 2012 Tour de Helsingissä pyöräiltiin liki kahdeksan kertaa maapallon ympäri.

Tapahtuman omalla ensiavulla oli koko tapahtuman aikana 48 hoitotapausta, joista toimitimme jatkohoittoon kolme ja toiset kolme menivät jatkohoittoon omin avuin. Toisin sanoen yhteensä kuudella henkilöllä, 0,25 %:lla osallistujista, tapahtuma jäi kesken ikävimmällä mahdollisella tavalla. 99,75 % osallistujista ei siis tarvinnut merkittävää hoitoa tapahtumassa sattuneen tapaturman takia.

Kansainvälisissä vertailuissa on todettu, että yleisötapahtumissa 1–2 % osallistujista tarvitsee ensiapua. Tässä ovat siis mukana kaikki yleisötapahtumat pumpu- lisista lasten mehukesteistä rämäpäisiin kaljakelluntoihin ja rallikisoihin. Tietty määrä tapaturmia tapahtuu väistämättä, kun suuria määriä ihmisiä tuodaan yhteen.

Tour de Helsinki ei ole tässä mitenkään poikkeus; ensiavulla on tapahtumassa juuri 1–2 % hoitotapauksia: esimerkiksi vuonna 2010 juuri tasan 1 %, viime vuonna 2,1 %. Tämä on ehkä hieman yllättävääkin. Voisi arvella, että Tour de Helsinki on sen tyyppinen tapahtuma, että hoitotapauksia olisi merkittävästi yleistä keskiarvoa

enemmän. Tämän voisi jopa ajatella olevan hyväksyttävää – kuuluvan lajin luonteen- seen. Näin ei kuitenkaan näytä olevan. Lukujen valossa Tour de Helsinki näyttäisi olevan varsin normaali massatapahtuma.

Pyöritellään lukuja vielä hieman.

Vuonna 2012 Tour de Helsingissä pyöräiltiin 310 940 kilometriä – liki kahdeksan kertaa maapallon ympäri. Kuinka monta kertaa keskivertopyöräilijän voisi olettaa joutuvan

vierailemaan sairaalassa maailmanympärimatkallaan? Ehkä vähintään yhden ker- ran? Silloin kannattaa tulla pyöräilemään maailman ympäri Tour de Helsinkiin: tällöin välttyt joka neljännellä maailman- ympäripyöräilyllä muuten vääjäämättömältä sairaalavierailulta.

Vaikka nämä lukemat ovat vastaansa- nomattomia, ei tästä pidä tehdä sellaista johtopäätöstä, että nämä tapaturmat tapahtumassa pitääkin olla. Edelleen: jokainen tapaturma on epätoivottu. On edelleen relevanttia pyrkiä löytämään se joukko tapaturmia, joka olisi järkevin toimenpitein estettävissä.

Emme ole jääneet tämän kysymyksen ää- rellä toimettomiksi. Tour de Helsinkiä on monta vuotta tehty samalla kaavalla. Nyt on muutoksen aika.

Jo muutama vuosi sitten muokkasimme tuloslistastamme siten, että kilpali- senssin omaavat osallistajat muodostavat oman lähtö- ja tuloslistansa. Tämä mah- dollisti oman kilpasarjan muodostamisen. Nyt ulotamme tämän järjestelyn konk- reetisiin kisajärjestelyihin: tänä vuonna



kilpasarjaan ilmoittautuneet (virallisen kilpalisenssin omaavat) lähtevät kisaan omana joukkonaan, muun osallistujajoukon edestä.

Ehkä rauhattominta ajo on ollut juuri välittömästi kärjen jälkeen. Toivomme uuden järjestelyn parantavan tätä tilannetta. Kisan kärki on vauhdikkaaseen ja rajuun ajoon tottuneita kilpapyöräilijöitä. Jos haluat mukaan tähän joukkoon, hanki Suomen pyöräilyunionilta virallinen kilpailulisenssi ja ilmoita itsesi mukaan tapahtuman kilpasarjaan. Samalla kannattaa toki osallistua muihinkin pyöräkisoihin, joita järjestetään pitkin kautta.

Ehkä on syytä painottaa, että tällaiset järjestelyt eivät ole mikään pikkujuttu. Tour de Helsingissä on tuhansia osallistujia ja liki saman verran katsojia. Lähtö ja saattoajo tapahtuvat Suomen vilkkaimmilla teillä. Kaikki on harkittava huolella. Paljon kuluu vielä kahvia ja pullaa, kun viranomaisten kanssa suunnitelmia pyöritellään. Samalla toivomme myös osallistujilta malttia ja maalaisjärkeä. Monia erilaisia asioita joudutaan ottamaan huomioon, kompromisseja on tehtävä.

Toinen merkittävä muutos on vauhdikkaimmista jäniksistä luopuminen. Ohjatut ajoryhmät lanseerattiin juuri Tour de Helsingissä. Ne olivat mukana jo Tour de Helsinki -yhteislenkillä vuonna 2006. Tapahtumaan niiden ajateltiin tuovan sujuvuutta ja turvallisuutta.

Osallistujajoukon kasvaessa ajoryhmien luonne on kuitenkin muuttunut.

Parhaimmillaan, tai pahimmillaan, ne keräävät satoja polkijoita muutaman vetäjän taakse. Erityisesti nopeimmissa ryhmissä syntyy nykimistä ja vaaratilanteita, kun mukana roikutaan taitojen ja kunnon äärirajoilla. Ryhmät ovat ajotyyliä ja -komukselta liian monimuotoisia.

Tour de Helsinkiä on monta vuotta tehty samalla kaavalla. Nyt on muutoksen aika.

Ohjattujen ajoryhmien luonne oli myös alun perin ajateltu toisenlaiseksi kuin miksi se on nyt näyttänyt muodostuneen. Ajatuksena oli ottaa mukaan merkijajajia, joiden mukana matkaa voisi taittaa jonkin hetken tiettyä vauhtia. Nyt erityisesti nopeimmista ryhmistä näyttää muodostuneen pyöräilijäjoukkoja, joissa on pakko pysyä mukana, tai muuten peli on pelattu.

Maantiepyöräily on joukkuelaji. Missään nimessä nopeimpien ajoryhmien poistamisella ei haluta asettaa tätä perusasiaa vastaan. Päinvastoin: toivomme, että tapahtumaan muodostuu ajajaryhmiä, joissa yhdessä ajaminen on sujuvaa ja luontevaa.

Loppujen lopuksi kaikki on kuitenkin kiinni osallistujista itsestään. Ryhmässä ajaminen on erilaista kuin yksin ajaminen. Sitä on erikseen harjoiteltava.

Tätä on alusta alkaen painotettu tapahtuman ohjeissa. Ehkä tämä pitäisi muotoilla vielä selkeämmin: jos et ole käynyt ryhmälennkillä, et ole tervetullut Tour de Helsinkiin – tai mihinkään muuhunkaan

pyöräilytapahtumaan. Ryhmässä ajamisen taitoa ei opi kirjoja tai Fillari-lehden keskustelufoorumia lukemalla.

Kyse ei ole ihmeellisestä asiasta, ehkä muutamasta lenkistä kavereiden kanssa. Pyöräilyseurat ympäri maan järjestävät yhteislenkkejä; katso listaus pyöräilyseuroista Suomen pyöräilyunionin verkkosivuilta (www.pyoraily.fi) ja ota yhteyttä paikkakuntasi seuraan. Jo useamman vuoden on pyörinyt

Fillari-kalenteri.fi -palvelu, josta löytyy lenkkiseuraa joka makuun.

Tarjontaa ja vaihtoehtoja siis löytyy. Tuntuu melkein, että jos ei kauden aikana löydä itseään yhteislenkiltä, täytyy niitä aktiivisesti vältellä. Ja jos näin on, niin silloin on parasta vältellä myös Tour de Helsinkiä.

P yöräily on hieno ja monipuolinen urheilulaji. Fyysinen suoritus kehittää lihaksia ja verenkiertoelimistöä. Oleellista on myös pyöräilyn sosiaalinen puoli. Ryhmäajossa oma suoritus riippuu ajokumppaneista. Tiimityöskentelytaidot kehittyvät väistämättä.

Tour de Helsinki kerää kauden päätteeksi yhteen pyöräilyharrastajien koko kirjon, kisakuskeista leppoisiin retkipyöräilijöihin. Kaikki nämä pyöräilyn muodot ovat yhtä tärkeitä ja mielekkäitä. Kaikki mahtuvat hyvin 140 kilometrin matkalle. Kun kuntopohja on rakennettu kavereiden kanssa pitkin kautta lenkkeillen, voi pyöräilykansa kokoontua yhteen Tour de Helsingissä hymyssä suin. **TdH**